

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. szeptember 7.¹

C-361/22. sz. ügy

Industria de Diseño Textil SA (Inditex)
kontra
Buongiorno Myalert SA

(a Tribunal Supremo [legfelsőbb bíróság, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Védjegyek – 89/104/EGK irányelv – 2008/95/EK irányelv – A védjegyoltalom korlátai – A védjegy használata az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének jelölésére – A jogszerűség feltételei”

I. Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló jogvita egy interneten és mobiltelefon-hálózaton keresztül információs szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató és a ZARA védjegy jogosultja között folyik, az e védjegyből eredő jogok állítólagos megsértése miatt. Az információs szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató ugyanis egy reklámkampány során ajándékként sorsoláson való részvételt ajánlott fel, amelynek egyik nyeresége egy ZARA ajándékkártya volt, amelynek képét az említett reklámkampány keretében mutatták be. A védjegyjogosult bitorlási keresetet indított a szolgáltató ellen azzal az indokkal, hogy ez utóbbi kihasználta a védjegy jóhírnevét, és megsértette azt.

2. Az alapeljárás tehát valószínűleg a védjegyjog és a tisztességtelen versenyjog határán helyezkedik el. A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés azonban csak a védjegyjoggal kapcsolatos irányelvekre vonatkozik.

3. E tekintetben a valamely tagállamban lajstromozott védjegy jogosultja jogosult arra, hogy az említett irányelvekben meghatározott feltételek figyelembevételével megtiltsa harmadik személyeknek a megjelölések bizonyos használatát, amennyiben e használat sérti a szellemi tulajdonjogát.

¹ Eredeti nyelv: francia.

4. A jogosult kizárólagos joga azonban nem feltétlen jog. A 89/104/EGK² és a 2008/95/EK³ irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja ugyanis úgy rendelkezett, hogy a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenység körében használja a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében. 2015-ben a 2008/95 irányelv helyébe az (EU) 2015/2436 irányelv⁴ lépett, amelynek 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja – legalábbis a megfogalmazás alapján – úgy tűnik, hogy a 89/104 és a 2008/95 irányelvek 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglaltaknál szélesebb körű korlátot vezetett be a védjegyoltalomra vonatkozóan.

5. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapügyben szóban forgó magatartás inkább e szélesebb körű korlátozás alá tartozik, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés keretében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja ténylegesen megváltoztatta-e a szóban forgó korlát hatályát, vagy e rendelkezés olyan gyakorlatokra vonatkozik, amelyek már a 89/104 és a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában is hallgatólagosan szerepeltek.

6. Bár az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 89/104 és a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára vonatkozik, az e kérdésre adandó válasz jelentősége jóval túlmutat a nemzeti védjegyrendszereken.

7. A válasz egyrészt érinti a 207/2009/EK rendeleten⁵ alapuló európai uniós védjegyrendszert is, amely rendeletet 2017. október 1-jétől felváltotta az (EU) 2017/1001 rendelet⁶. Időközben a 207/2009 rendeletet az (EU) 2015/2424 rendelet⁷ módosította. A 207/2009 rendelet 12. cikkének c) pontja a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt korláthoz hasonló korlátot tartalmazott. A 2015/2424 rendelet ez utóbbi rendelkezést úgy módosította, hogy lényegében átvette a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontjának szövegét.

8. Másrészt, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a védjegyjogosult jogainak az uniós jogalkotó által előírt korlátozása azt a célt szolgálja, hogy a védjegyoltalomhoz fűződő alapvető érdekeket összebékítse az áruk szabad mozgásával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával a belső piacon, oly módon, hogy a védjegyhez fűződő jogok betölthessék alapvető funkciójukat a torzulásmentes verseny azon rendszerében, amelyet a Szerződés célja létrehozni és fenntartani.⁸

² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.).

³ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.).

⁴ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 336., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 110., 5. o.).

⁵ A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i tanácsi rendelet (HL 2009. L 78., 1. o.; helyesbítés: HL 2017. L 142., 104. o.).

⁶ Az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2017. L 154., 1. o.).

⁷ A 207/2009 rendelet módosításáról szóló, 2015. december 16-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 341., 21. o.; helyesbítések: HL 2017. L 142., 104. o.; HL 2016. L 267., 1. o.; HL 2016. L 110., 4. o.; HL 2016. L 71., 322. o.).

⁸ Lásd mind a nemzeti védjegyrendszer, mind az uniós védjegyrendszer tekintetében: 2015. október 6-i Ford Motor Company végzés (C-500/14, EU:C:2015:680, 43. pont, valamint az otthivatkozott ítélkezési gyakorlat).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 89/104 irányelv

9. A 89/104 irányelv „A védjegyoltalom tartalma” című 5. cikke kimondja:

„(1) A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

- a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.

(2) Bármelyik tagállam előírhatja továbbá, hogy a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki hozzájárulása nélkül gazdasági tevékenység körében a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használ az árujegyzékben szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy a tagállamban jóhírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén tilos különösen

- a) a megjelölés elhelyezése az árun vagy csomagolásán;
- b) a megjelölést hordozó áru eladásra való felkínálása, forgalomba hozatala, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása, illetve szolgáltatás felajánlása vagy annak nyújtása a megjelölés alatt;
- c) a megjelölést hordozó áruk behozatala vagy kivitele;
- d) a megjelölés használata az üzleti iratokon vagy a reklámozásban.

[...]

10. A 89/104 irányelv „A védjegyoltalom korlátai” című 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – használja

[...]

- b) az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést;
- c) a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében.”

2. A 2008/95 irányelv

11. A 89/104 irányelvet hatályon kívül helyezték, és helyébe a 2008/95 irányelv lépett, amely 2008. november 28-án lépett hatályba. A 2008/95 irányelv nem módosította érdemben a 89/104 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését, illetve 6. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontját.

3. A 2015/2436 irányelv

12. A 2015/2436 irányelv, amely 2019. január 15-i hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2008/95 irányelvet, a 14. cikkben, amelynek címe „A védjegyjog korlátai” úgy rendelkezik, hogy:

„(1) Védjegyjog alapján a jogosult nem tilthat el más, harmadik személyt attól, hogy gazdasági tevékenység körében használja:

[...]

- c) a védjegyet a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából, különösen, ha a védjegy használata szükséges az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének jelzéséhez (így különösen kiegészítők vagy pótalkatrészek esetében).

(2) Az (1) bekezdés csak akkor alkalmazandó, ha a harmadik fél általi használat tisztességes ipari és kereskedelmi gyakorlattal összhangban történik.

[...]”

B. A spanyol jog

13. A 2001. december 7-i Ley 17/2001 de Marcas (a védjegyekről szóló 17/2001. sz. törvény) (BOE 294. sz., 2001. december 8., 45579. o.) alapügy tényállására alkalmazandó változatának (a továbbiakban: a védjegyekről szóló törvény) 34. cikke ültette át a 89/104 irányelv 5. cikkét a spanyol jogrendbe. E cikk a következőket írta elő:

„(1) A védjegy lajstromozása a védjegyjogosultat kizárólagos joggal ruházta fel a védjegy gazdasági tevékenység körében történő használatára.

(2) A lajstromozott védjegy jogosultja bárkivel szemben felléphet, aki hozzájárulása nélkül gazdasági tevékenység körében:

- a) a védjeggyel azonos megjelölést használ az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal megegyező árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban;
- b) olyan megjelölést használ, amely a védjeggyel való azonossága vagy hasonlósága, valamint az áruk vagy szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt a vásárlóközönség körében az összetéveszthetőséget idézi elő; az összetéveszthetőség magában foglalja a megjelölés és a védjegy közötti képzettársítás kockázatát is;
- c) a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használ az árujegyzékben szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy Spanyolországban közismert vagy széles körben jóhírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata alkalmas arra, hogy az említett áruk vagy szolgáltatások és a védjegy jogosultja közötti kapcsolatra utaljon, vagy általánosságban, ha a használat sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a lajstromozott védjegy megkülönböztető képességét, közismertségét vagy a széles körben élvezett jóhírnevét.”

14. A védjegyekről szóló törvény 37. cikke (1) bekezdésének c) pontja, amely a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját ültette át a spanyol jogba, így rendelkezett:

„(1) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – az alábbi elemeket használja:

[...]

- c) a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében.”

15. A 2015/2436 irányelv hatálybalépését követően a spanyol jogalkotó módosította a védjegyekről szóló törvény 37. cikke (1) bekezdésének c) pontját, amely a következőképpen szól:

„(1) Védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el más, harmadik személyt attól, hogy gazdasági tevékenység körében használja:

[...]

- c) a védjegyet a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából, különösen, ha a védjegy használata szükséges az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének jelzéséhez (így különösen kiegészítők vagy pótalkatrészek esetében).”

III. Az alapügy tényállása

16. A Buongiorno Myalert SA (a továbbiakban: Buongiorno) egy olyan vállalkozás, amely 2010-ben internet- és mobiltelefon-hálózaton keresztül információs szolgáltatásokat nyújtott. Ugyanebben az évben a multimédiás tartalmak SMS-ben történő továbbítására irányuló, „Club Blinko” néven forgalmazott szolgáltatásra való feliratkozás céljából reklámkampányt indított,

amelynek keretében ajándékként egy sorsoláson való részvételt ajánlott fel, amelynek egyik nyeresége egy 1000 euró értékű ZARA-ajándékutalvány volt. A nyereséjében való részvételhez szükséges bannerre való kattintást követően a feliratkozó a képernyőn a „ZARA” feliratot látta megjelenni egy téglalap alakban, amely az ajándékkártyák formátumát idézte.

17. Az Industria de Diseño Textil SA (a továbbiakban: Inditex) a „ZARA” megjelölést védő nemzeti védjegyből eredő kizárólagos jogok megsértése miatt védjegybitorlási keresetet indított a Buongiorno ellen. A védjegyekről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjára alapított keresete alátámasztására az Inditex az összetéveszthetőségre, valamint a védjegy jóhírnevének kihasználására és e jóhírnév megsértésére hivatkozott.

18. A Buongiorno tagadta a ZARA védjegyhez fűződő jogok megsértését, azzal érvelve, hogy ezt a megjelölést alkalmanként nem a védjegyjogosultság jogcímén használták, hanem annak jelzésére, hogy a nyereséjében nyerteseinek felajánlott ajándékok egyike miből állt. Buongiorno szerint az ilyen „emlétként történő” használat a védjegyekről szóló törvény 37. cikkében szabályozott, a megkülönböztető jelzések jogszerű használatának körébe tartozik.

19. Az elsőfokú bíróság elutasította az Inditex keresetét. Miután megállapította, hogy a ZARA védjegy Buongiorno általi használata nem minősül a védjegyekről szóló törvény 37. cikke értelmében vett „emlétként történő” használatnak, az említett bíróság úgy ítélte meg, hogy a védjegyekről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában előírt feltételek nem teljesülnek.

20. Az Inditex fellebbezett e határozat ellen, a védjegyről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti védjegybitorlásra hivatkozva. Ezt a fellebbezést a másodfokú bíróság elutasította, és megállapította, hogy a ZARA védjegy használata nem sértette e védjegy jóhírnevét, és nem használta ki tisztességtelenül e jóhírnevet.

21. Az Inditex a jelen ügyben a Tribunal Supremohoz (legfelsőbb bíróság, Spanyolország), a kérdést előterjesztő bírósághoz nyújtott be felülvizsgálati kérelmet.

22. Tekintettel a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „különösen” kifejezés használatára, amely a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában nem szereplő általánosabb magatartást („a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás”) kapcsolja össze az említett második irányelvben említett konkrét magatartással (ha a védjegy használata „szükséges az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének jelzéséhez [így különösen kiegészítők vagy pótalkatrészek esetében]”), a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az említett első irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjába beillesztett passzus hatályát illetően. Felmerül a kérdés, hogy ez a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában implicit módon szereplő elem pontosítása-e, vagy az „emlétként történő” használat körét terjesztették-e ki. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Buongiorno magatartása jobban megfelel a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontja jelenlegi megfogalmazásának, mint a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának.

23. A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy felkérte az alapeljárás feleit, hogy tegyék meg észrevételeiket a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokoltságára vonatkozóan, „[a]rra az esetre, ha – a védjegyekről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdése c) pontjának megsértésére alapított

felülvizsgálati jogalap megalapozottságának következményeként – meg kell vizsgálni, hogy a védjegyoltalomnak a védjegyekről szóló törvény 37. cikke [(1) bekezdésének] c) pontjában előírt korlátja fennállt-e”.

IV. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

24. Ilyen körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) a 2022. május 12-i végzésével – amely 2022. június 3-án érkezett a Bírósághoz – úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni a [89/104] irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy a [2015/2436] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjában jelenleg szereplő általánosabb magatartás – »a védjegyet a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából« használja – a védjegyoltalom korlátjának fogalmába hallgatólagosan beleértendő?”

25. Az alapeljárás felei és a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtottak be. Az ügyben nem tartottak tárgyalást.

V. Elemzés

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés körülhatárolása

26. A kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével lényegében azt kívánja tisztázni, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a védjegy gazdasági tevékenység körében történő használata „a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából” – amelyre jelenleg a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja hivatkozik – az említett első rendelkezés hatálya alá tartozik.

27. Előzetesen, a felek írásbeli észrevételeiben tett megjegyzésekre tekintettel, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés körülhatárolására vonatkozóan a következő megfontolásokat tartom helyénvalónak.

28. Először is meg kell jegyezni, hogy az alapügyben szereplő tényállás 2010-ben valósult meg, míg az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára vonatkozik. Ezen irányelvet a 2008. november 28-án hatályba lépett 2008/95 irányelv váltotta fel. Bár ez utóbbi irányelv nem módosította a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját, úgy tűnik, hogy az időbeli hatály alapján ez alkalmazandó az alapeljárásban. Ezért a jelen indítványban a 2008/95 irányelvre és annak 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára hivatkozom, és ezért javaslom, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést ennek megfelelően fogalmazzák át.⁹

29. Másodszor, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést talán úgy lehetne átfogalmazni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az említett rendelkezés hatálya alá

⁹ Lásd a jelen indítvány 26. pontját.

tartozhat az a magatartás, amely abból áll, hogy egy harmadik személy a védjegyet reklámkampány keretében egy olyan nyereségre való hivatkozás céljából használja, amelyet az ügyfelei közül valamelyik egy nyereséjében nyerhet meg. A kérdést előterjesztő bíróság által megfogalmazott kérdésre adott válasz azonban lehetővé teszi, hogy a bíróság az előtte folyamatban lévő jogvitát érdemben elbírálja, így nincs szükség arra, hogy valaki e bíróság szerepébe lépjen és újrafogalmazza e kérdést.

30. Harmadszor, a Buongiorno azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés nem utal védjegyoltalomnak a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt korlátjára, amely szerint a védjegyjogosult nem tilthat el más, harmadik személyt attól, hogy gazdasági tevékenység körében az áru vagy szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, az áru előállításának vagy a szolgáltatás nyújtásának idejére vagy az áru vagy szolgáltatás egyéb jellemzőire vonatkozó megjelöléseket használjon. Márpedig a Buongiorno kijelentette, hogy erre a rendelkezésre már első fokon is hivatkozott magatartása jogszerűségének védelme érdekében. Ezért úgy véli, hogy a Bíróságnak – annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos és átfogó választ adhasson – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést e rendelkezés szempontjából is meg kell vizsgálnia.

31. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság nem fogalmaz meg kétséget a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezése tekintetében, nem javaslok, hogy a Bíróság e pontra vonatkozóan fogalmazza újra az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést azért, hogy e rendelkezést is értelmezze. A Bíróság elé terjesztendő kérdéseket ugyanis kizárólag a nemzeti bíróság határozhatja meg, és a felek nem módosíthatják azok tartalmát.¹⁰

32. A teljesség kedvéért először is meg kell jegyezni, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja csak akkor alkalmazható, ha a Buongiorno magatartása az említett irányelv 5. cikke értelmében vett „használatnak” minősül. Mivel ez a szempont az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazása szempontjából is vitathatónak tűnik, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés érdemi elemzése során még visszatérek erre a pontra.¹¹

33. Másodsor, a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja – a Bíróság megállapítása szerint – a rendelkezésre állás követelményének kifejeződése. Ahhoz, hogy egy harmadik személy hivatkozhatson az e rendelkezés alapját képező rendelkezésre állás követelményére, az szükséges, hogy az általa használt megjelölés az e harmadik személy által forgalmazott áru vagy nyújtott szolgáltatás valamely jellemzőjére vonatkozzon.¹² A Bíróság továbbá azt is megállapította, hogy különösen a gépjárművek tekintetében lajstromozott védjeggyel azonos megjelölés elhelyezésének – az említett márkájú autók kicsinyített másain, abból a célból, hogy azok élethűen ábrázolják ezeket az autókat – nem az a célja, hogy az említett kicsinyített modellek valamely jellemzőjét jelölje, hanem mindössze az eredeti járművek élethű leképezésének egyik eleme.¹³

34. A jelen ügyben az a tény, hogy egy harmadik személy egy reklámkampány keretében a védjegyjogosult védjegyet egy nyereséjében az ügyfelei által megnyerhető nyereségre való hivatkozásként tünteti fel, inkább csak a védjegyjogosult árujának, semmint a harmadik személy által kínált médiatartalom-szolgáltatás egyik jellegzetességére utalhat. Ha feltételeznénk ugyanis, hogy az Inditex hozta forgalomba a Buongiorno reklámkampányában említett

¹⁰ Lásd: 2011. december 21-i Danske Svineproducenter ítélet (C-316/10, EU:C:2011:863, 32. pont). Lásd még ebben az értelemben: 2000. április 4-i Darbo ítélet (C-465/98, EU:C:2000:184, 19. pont).

¹¹ Lásd a jelen indítvány 49–53. pontját.

¹² Lásd ebben az értelemben: 2008. április 10-i adidas és adidas Benelux ítélet (C-102/07, EU:C:2008:217, 46. és 47. pont).

¹³ Lásd ebben az értelemben: 2007. január 25-i Adam Opel ítélet (C-48/05, EU:C:2007:55, 44. pont).

jellemzőkkel rendelkező ajándékkártyákat, akkor sem lehetne úgy tekinteni, hogy ezen ajándékkártyáknak az említett reklámkampányban való megjelenítése a Buongiorno által nyújtott szolgáltatás valamely jellemzőjére való utalásnak minősülne.

35. Negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett tényállásra tekintettel az a kérdés is feltehető, hogy a Buongiorno magatartása a 2008/95 irányelv „A védjegyoltalom kimerülése” című 7. cikkének hatálya alá tartozik-e. E rendelkezés értelmében a védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ezzel a védjeggyel ő hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba a Közösségben, kivéve, ha a jogosultnak jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az áruk további forgalmazását ellenezze.

36. Az e kérdésre adandó válasz prejudikálása nélkül mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem a 2008/95 irányelv 7. cikkének értelmezését kéri. Továbbá, az Inditex azt állítja, hogy az áru, nevezetesen az ajándékkártya első értékesítése vagy a hozzájárulásával történő első forgalombahozatal hiányában a védjegyoltalmi joga nem merült ki a védjegyének a Buongiorno általi használatakor. Végül e társaság más összefüggésben azt állítja, hogy nem forgalmaz, és akkoriban nem is forgalmazott a reklámkampányban megjelölt jellemzőkkel rendelkező ajándékkártyákat. Tehát egy nemlétező árurol van szó.

37. A fentiekre tekintettel javaslom, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felvetett jogi kérdést kizárólag a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja és a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja közötti kapcsolat szempontjából elemezzük. Először azonban meg kell vizsgálni a felek által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságával kapcsolatban előadott érveket.

B. Az elfogadhatóságról

38. Az Inditex két érvet hoz fel a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlansága mellett.

39. Először is az Inditex megjegyzi, hogy – amint azt maga a kérdést előterjesztő bíróság is megállapította¹⁴ – a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezése csak abban az esetben lehet hasznos számára, ha a védjegyekről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdésének c) pontja megsértése miatt helyt adnak a fenti bíróság által eldöntendő felülvizsgálati kérelemnek, amely rendelkezés – mint olyan nemzeti rendelkezés, amelynek révén a spanyol jogalkotó élt az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel – különleges oltalmat biztosít az úgynevezett „jóhírnévvel” rendelkező védjegyeknek. Az Inditex szerint ugyanakkor az utóbbi rendelkezésben említett, jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés használata semmiképp sincs összhangban az üzleti tisztesség követelményeivel, így az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára az e védjegyet használó harmadik személy nem hivatkozhat. Megkockáztatva, hogy ezzel későbbi észrevételeimet előlegezem meg, hozzáteszem, hogy az Inditex által felhozott, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlanságára vonatkozó érvelés érdemi szempontból a fent említett rendelkezések értelmezésére vonatkozó érvként is elemezhető.¹⁵

¹⁴ Lásd a jelen indítvány 23. pontját.

¹⁵ Lásd a jelen indítvány 49–53. pontját.

40. Másodszor, az Inditex azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz semmiképpen sem lenne hasznos, mivel az nyilvánvalóan nem elegendő az alapügyben felvetett jogi kérdés eldöntéséhez. A védjegy „említésként történő” használata önmagában nem jogszerű. Az ilyen használat jogszerűségének feltétele, hogy a használat „az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban” történjen, és megfeleljen a védjegyoltalom kimerülésére vonatkozó szabályoknak a mások áruit érintő ügyletek tekintetében.

41. E tekintetben az az érv, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés olyan előfeltevésen alapul, amelyről a kérdést előterjesztő bíróságnak még nem kell határoznia, így a kérdést idő előttinek és hipotetikusnak kell tekinteni,¹⁶ vagy az az érv, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz nem lenne elegendő az alapügy eldöntéséhez,¹⁷ nem vezet automatikusan a kérdés elfogadhatatlanságának megállapításához.

42. Kizárólag a jogvitában eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelősséget vállaló nemzeti bíróság feladata ugyanis, hogy az alapügy sajátos körülményeire tekintettel értékelje az általa a Bíróság elé terjesztett kérdés relevanciáját. Ha az előterjesztett kérdés az uniós jog valamely szabályának értelmezésére vagy érvényességére vonatkozik, a Bíróság elvileg köteles arról határozni. Ennélfogva az uniós jogra vonatkozó, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el az ilyen kérdéséről való határozathozatalt, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson.¹⁸

43. Itt nem ez a helyzet. Természetesen ahhoz, hogy a felülvizsgálati kérelemről dönteni tudjon, a kérdést előterjesztő bíróságnak el kell végeznie az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés által felvetett jogi kérdésre (a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett, jóhírnévvvel rendelkező védjegy használata) vonatkozó értékelést megelőző értékeléseket, és adott esetben az ezt követő további értékeléseket (az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban lévő használat). Nem egyértelmű azonban, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja ne lenne alkalmazható egy olyan helyzetben, amikor a védjegy egy harmadik személy által folytatott reklámkampány keretében jelenik meg, és olyan nyereményre utal, amelyet e harmadik személy ügyfele nyereményjátékban nyerhet.

44. A Bizottság továbbá – anélkül, hogy kifejezetten megkérdőjelezné az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságát – előadja, hogy mivel úgy tűnik, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a ZARA védjegy használata nem tartozik a védjegyekről szóló törvény 34. cikkében előírt „védjegyhasználat” egyik esetébe sem, amely cikkel a spanyol jogalkotó a 89/104 irányelv 5. cikkét ültette át, nem szükséges megvizsgálni, hogy a jelen ügyben teljesülnek-e a védjegyekről szóló törvény 37. cikkében és a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott feltételek. Úgy vélem azonban, hogy a Bizottság érvelése nem vezethet az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlanságának megállapításához, a jelen indítvány 41. és 42. pontjában az Inditex érveivel kapcsolatban kifejtett okok miatt.

¹⁶ Lásd e kérdésben: 2023. január 12-i RegioJet ítélet (C-57/21, EU:C:2023:6, 95–97. pont).

¹⁷ Lásd e kérdésben: 2008. november 6-i Trespa International ítélet (C-248/07, EU:C:2008:607, 31–37. pont).

¹⁸ Lásd legutóbb: 2023. június 29-i International Protection Appeals Tribunal és társai (Támadás Pakisztánban) ítélet (C-756/21, EU:C:2023:523, 36. pont).

45. Bár megértem a Bizottság azon érveit, amelyeket álláspontja alátámasztására terjesztett elő, miszerint a Buongiorno magatartása nem minősült a 89/104 irányelv 5. cikke értelmében vett használatnak, valójában emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem fogalmaz meg kétséget e rendelkezés értelmezését illetően, ami nem vezethet az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlanságának megállapításához.¹⁹

46. Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

C. Az ügy érdeméről

47. Mielőtt rátérnék az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés által felvetett jogi problémára, röviden elemzem azt a szempontot, amelyre a felek írásbeli észrevételeikben hivatkoznak, és amely a Buongiorno magatartásának a 89/104 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett, „a jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés használata” szerinti minősítésére vonatkozik.

48. Ez az elemzés kettős jelentőséggel bír. Egyrészt a 2008/95 irányelv 6. cikkének alkalmazásához az szükséges, hogy a harmadik személynek a megjelölés olyan használatát kell folytatnia, amellyel szemben a jogosult az említett irányelv 5. cikkének megfelelően felléphet. Másrészt az Inditexnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlanságára vonatkozó érvelése érdemi érvként is értelmezhető, amely szerint az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja semmiképpen sem alkalmazható az ugyanezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett, jóhírnévvel rendelkező védjegy használata esetén.

1. A 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett, jóhírnévvel rendelkező védjegy használata

49. A 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt szabály tekintetében csak akkor merül fel a kérdés, hogy egy harmadik személynek a védjeggyel kapcsolatos magatartása jogszerű lehet-e, ha e magatartás az említett irányelv 5. cikke értelmében vett használatnak minősül.²⁰

50. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérdését azért teszi fel, hogy helyt adhasson a védjegyekről szóló törvény 34. cikke (2) bekezdése c) pontjának megsértésére hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek, amely rendelkezés révén a spanyol jogalkotó élt a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel. Más szóval, mielőtt az említésként történő használatra alapított érvelésről határozná, a kérdést előterjesztő bíróságnak azt kell megvizsgálnia, hogy a Buongiorno magatartása a jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés használatának minősül-e, amely alapos ok nélkül tisztességtelenül kihasználja vagy sérti a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét.

¹⁹ Lásd a jelen indítvány 41. és 42. pontját, amennyiben azok arra az érvelésre vonatkoznak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés olyan előfeltevésen alapul, amelyről a kérdést előterjesztő bíróságnak még nem kell határoznia, így e kérdést idő előttinek és hipotetikusnak kell tekinteni.

²⁰ Lásd ebben az értelemben: 1999. február 23-i BMW ítélet (C-63/97, EU:C:1999:82, 45. pont).

51. Amint azt a jelen indítvány 39. pontjában már kifejtettem, az Inditexnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hipotetikus jellegére vonatkozó érvelése érthető, mivel e társaság szerint a védjegyjogosultnak a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett használattal szembeni fellépéshez való jogát semmiképpen sem érinti a védjegyoltalomnak az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt korlátja.

52. E tekintetben az Inditex először is azt állítja, hogy a védjegy említésként történő használatának – a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett, az említett bekezdés c) pontjában előírtak szerint – összhangban kell lennie az üzleti tisztesség követelményeivel. Szerinte a Bíróság a Gillette Company és Gillette Group Finland ítéletben²¹ úgy ítélte meg, hogy a védjegyhasználat különösen akkor nem felel meg az üzleti tisztesség követelményeinek, ha például a használat befolyásolja a védjegy értékét azáltal, hogy tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét. Megjegyzi továbbá, hogy az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében a jóhírnévvel rendelkező védjegy használatának minősül továbbá a jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés olyan használata, amely alapos ok nélkül tisztességtelenül kihasználja vagy sérti a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét.

53. Ilyen körülmények között az Inditex szerint a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában a jogszerű használatra vonatkozóan előírt feltételek egybeesnek a jóhírnévvel rendelkező védjegy azon használatára vonatkozó feltételekkel, amely használattal szemben a védjegyjogosult az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdése alapján felléphet, így e két rendelkezés kölcsönösen kizárja egymást. Az Inditex ebből arra következtetett, hogy az a harmadik személy, aki az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében véve jogellenesen használ valamely jóhírnévvel rendelkező védjegyet, nem hivatkozhat az „említésként történő” használatra.

54. Bár megértem ezt az érvelést, úgy vélem, hogy a rendszerszintű és ítélkezési jellegű megfontolások kizárják az ilyen szigorú értelmezést, amely eleve és minden esetben kizárja e két rendelkezés együttes alkalmazhatóságát.

55. Mielőtt e megfontolásokat ismertetném, meg kell jegyezni, hogy semmi sem utal arra, hogy a spanyol jogalkotó a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőség alkalmazása során ki akarta volna zárni e rendelkezések együttes alkalmazhatóságát. Következésképpen nem szükséges megvizsgálni, hogy az ilyen lehetőség alkalmazása során a nemzeti jogalkotó dönthet-e úgy, hogy a jóhírnévvel rendelkező védjegy jogosultjának jogait nem veti alá az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt korlátnak.

a) A 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése és 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja közötti kapcsolat

56. Amint azt a Bíróság megállapította, a 2008/95 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában biztosított védelem célja csupán az, hogy lehetővé tegye a védjegyjogosult számára különös jogosulti érdekeinek védelmét, azaz annak biztosítását, hogy a védjegy betölthesse saját funkcióit. A Bíróság ebből először is azt a következtetést vonta le, hogy a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jog gyakorlásának azokra az esetekre kell korlátozódnia, amikor a megjelölés harmadik személy általi használata sérti vagy sértheti a védjegy funkcióit. Az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdése az ugyanezen cikk (1) bekezdésében előírtnál szélesebb körű oltalmat vezet be a jóhírnévvel rendelkező védjegyek javára. Ezen oltalom különös feltétele a lajstromozott

²¹ 2005. március 17-i ítélet (C-228/03, EU:C:2005:177).

védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés olyan alapos ok nélküli használata, amely a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét tisztességtelenül kihatározza vagy kihatározzhatja, illetőleg sérti vagy sértheti.²²

57. Másodsorban, ennél fogva a 2008/95 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti helyzettől eltérően a jóhírnévvel rendelkező védjegy jogosultja általi joggyakorlásnak nem előfeltétele, hogy az érintett vásárlóközönség képzetében fennálljon az összetévesztés veszélye.²³

58. Bár a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése három fajta sérelmet különböztet meg, nevezetesen a védjegy megkülönböztető képességének megsértését, e védjegy jóhírnevének megsértését, valamint az említett védjegy jóhírnevének vagy megkülönböztető képességének tisztességtelen kihatározását,²⁴ a jelen ügyben az Inditex a védjegybitorlási keresete alátámasztására azzal érvelt, hogy a Buongiorno kihatározta a védjegye jóhírnevét, és megsértette azt.

59. E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti sérelem fennállásának vizsgálata – és ebből kifolyólag a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése szerinti sérelem vizsgálata – olyan átfogó értékelésen kell, hogy alapuljon, amely figyelembe veszi az adott ügy valamennyi releváns tényezőjét, amelyek sorában többek között szerepel a védjegy jóhírnevének intenzitása és megkülönböztető képességének foka, az ütköző védjegyek közötti hasonlóság mértéke, valamint az érintett áruk vagy szolgáltatások jellege és egymáshoz közel álló mivoltuk mértéke.²⁵

60. Továbbá, ha a jóhírnévvel rendelkező védjegy jogosultjának sikerült bizonyítania a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett sérelmek valamelyikének fennállását, a jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használó harmadik személynek kell bizonyítania, hogy e megjelölés használatára alapos ok áll fenn. Ha egy harmadik személy arra hivatkozik, hogy alapos oka van egy ilyen használatra, ezzel arra kényszeríti a védjegy jogosultját, hogy tűrje el a megjelölés használatát.²⁶

61. Első pillantásra a jóhírnévvel rendelkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés használata esetén az alapos okra való hivatkozás ugyanarra az eredményre vezet, mint a 2008/95 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt, a védjegyjog korlátjára való hivatkozás. A jogosultnak mindkét esetben tűrnie kell a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés használatát.

62. Mindazonáltal ahhoz, hogy a harmadik személy a védjegyjog korlátjára hivatkozhat, a megjelölés használatának meg kell felelnie az e rendelkezésben foglalt feltételeknek, és – az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően – összhangban kell lennie az üzleti tisztesség követelményeivel.

²² Lásd ebben az értelemben: 2014. február 6-i Leidseplein Beheer és de Vries ítélet (C-65/12, EU:C:2014:49, 32. és 33. pont).

²³ Lásd: 2019. április 11-i ÖKO-Test Verlag ítélet (C-690/17, EU:C:2019:317, 45. pont, valamint az otthivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁴ Lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 22-i Interflora és Interflora British Unit ítélet (C-323/09, EU:C:2011:604, 72. pont).

²⁵ 2013. július 18-i Specsavers International Healthcare és társai ítélet (C-252/12, EU:C:2014:497, 39. pont).

²⁶ Lásd ebben az értelemben: 2014. február 6-i Leidseplein Beheer és de Vries ítélet (C-65/12, EU:C:2014:49, 46. pont).

63. Ilyen körülmények között a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében, illetve 6. cikke (1) bekezdésének végén használt „alapos ok”, illetve „az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban lévő használat” fogalmát meg kell határozni annak megállapítása érdekében, hogy az előbbi rendelkezés értelmében vett „alapos ok” hiánya azt jelenti-e, hogy a használat az utóbbi rendelkezés értelmében semmiképpen sem lehet „tisztesleges”.

64. E tekintetben először is megfogalmazásbeli különbség van e két fogalom között, így jelentésüket illetően nem lehet azonos értelmet feltételezni.

65. Másodszor, rendszerszinten a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja nem tartalmaz olyan kitétel, amely kizárná e rendelkezés alkalmazhatóságát az ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett, jóhírnévvel rendelkező védjegy bitorlása esetén. Igaz, lehet azzal érvelni, hogy az irányelv szövegében nem szerepel ilyen kikötés, mivel az első rendelkezésben előírt korlátot át kell ültetni a nemzeti jogba, míg a második rendelkezésben előírt lehetőség alkalmazásáról minden tagállam maga dönthet. Az uniós védjegyrendszerben ugyanakkor ugyanezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdéséhez és 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjához hasonló rendelkezések találhatók, amelyek nem hagynak mozgásteret a tagállamoknak.²⁷

66. Harmadszor, egyrészt a „tisztesleges használat” feltétele lényegében a védjegyjogosult jogos érdekeivel szembeni lojalitási kötelezettség kifejeződése.²⁸ Másrészt az „alapos ok” fogalma a szóban forgó érdekek közötti egyensúly megteremtésére törekszik, figyelembe véve – a 2008/95 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének sajátos összefüggéseiben belül és az érintett védjegyet megillető szélesebb körű oltalomra tekintettel – a megjelölés használatjának érdekeit.²⁹ Az „alapos ok” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem csupán objektív kényszerítő okokat ölel fel, hanem a jóhírnévű védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használó harmadik személy szubjektív érdekeivel is összefügg.³⁰

67. Bár e két feltétel értékelésénél figyelembe veendő tényezők némelyike átfedésben lehet, az értékelés során alkalmazott megközelítés nem azonos. Leegyszerűsítve, az „alapos ok” követelménye inkább a harmadik fél és annak érdekei szempontjára helyezi a hangsúlyt, míg a „tisztesleges használat” követelménye a jogosult szemszögét veszi figyelembe. E megállapításból következik, hogy valamely, a két értékelés során figyelembe vett körülménynek tulajdonított jelentőség is eltérő lehet.

68. Negyedszer, ugyanez vonatkozik azokra a körülményekre is, amelyek egyrészt a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt, a jóhírnévvel rendelkező védjegy sérelme három esetének egyikét képezik, másrészt amelyeket az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata szerinti „tisztesleges használat” követelményének értékelése során vesznek figyelembe. Ennek illusztrálására, amint arra az Inditex rámutat, a Bíróság a Gillette Company és Gillette Group Finland ítéletben³¹ úgy ítélte meg, hogy egy megjelölés használata különösen akkor nem felel meg a tisztességes használatnak, ha a használat befolyásolja a védjegy értékét azáltal, hogy tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnévét. Az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanakkor a jóhírnévvel

²⁷ Lásd a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 12. cikkének c) pontját.

²⁸ Lásd ebben az értelemben: 1999. február 23-i BMW ítélet (C-63/97, EU:C:1999:82, 61. pont).

²⁹ Lásd ebben az értelemben: 2014. február 6-i Leidseplein Beheer és de Vries ítélet (C-65/12, EU:C:2014:49, 46. pont).

³⁰ Lásd ebben az értelemben: 2014. február 6-i Leidseplein Beheer és de Vries ítélet (C-65/12, EU:C:2014:49, 44. és 45. pont).

³¹ 2005. március 17-i ítélet (C-228/03, EU:C:2005:177).

rendelkező védjegy bitorlásának megállapításához elegendő, ha egy harmadik személy tisztességtelenül kihasználja e védjegy jóhírnevét, anélkül, hogy magatartása befolyásolná e védjegy értékét.

69. Másrészt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából levonható tanulságok komolyan utalnak arra is, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt korlát akkor is alkalmazható, ha a jogosult elvileg hivatkozhat az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt lehetőséget megvalósító nemzeti szabályozásra.

b) A vonatkozó ítélkezési gyakorlatról

70. Az Adam Opel ügyben³² a Bíróságot a 89/104 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjával kapcsolatban kérdezték. Első lépésben, bár a Bíróság kezdetben úgy ítélte meg, hogy az alapügy körülményeire tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság számára az említett irányelv 5. cikke (2) bekezdésének értelmezését is meg kell adnia, ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságra bízta annak ténybeli értékelését, hogy a szóban forgó használat a lajstromozás szerinti védjegy olyan alapos ok nélküli használatának minősül-e, amely indokolatlanul kihasználja a lajstromozott védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét, illetve sérti az ahhoz fűződő jogokat.³³ Második lépésben a Bíróság értelmezte az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hivatkozva az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára is.³⁴ E tekintetben hangsúlyoznom kell, hogy mind a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában, mind a 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt korlát feltétele, hogy a használat az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban történjen.

71. Hasonlóképpen, az adidas és adidas Benelux ítéletben³⁵, mivel nem volt vitatott, hogy az ügyben jóhírnévvel rendelkező védjegyről volt szó, a Bíróság először a 89/104 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését értelmezte, majd minden további nélkül ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontját.³⁶

72. Ugyanígy a védjegyoltalomnak a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt korlátjával kapcsolatban – amely szintén a tisztességes használat követelményéhez kötött – a Bíróság a Céline ítéletben³⁷ úgy ítélte meg, hogy e követelmény teljesülését különösen annak figyelembevételével kell mérlegelni, hogy olyan védjegyről van szó, amely abban a tagállamban, amelyben lajstromozták és amelyben az oltalmat kérik, bizonyos hírnévvel rendelkeznek, amelyből harmadik személy az árujának vagy szolgáltatásának forgalmazása során hasznot húzhat. Az említett ítélet alapján ki lehet mondani, hogy bár – annak megállapítása céljából, hogy harmadik személy hivatkozhat-e a védjegyoltalomnak az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt korlátjának valamelyikére – figyelembe kell venni az érintett védjegy jóhírnevét is, nem lehet azt állítani, hogy az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, jóhírnévvel rendelkező védjegy megsértése mentesülne e korlátok alól.

³² 2007. január 25-i ítélet (C-48/05, EU:C:2007:55, 32. pont).

³³ 2007. január 25-i Adam Opel ítélet (C-48/05, EU:C:2007:55, 36. pont).

³⁴ 2007. január 25-i Adam Opel ítélet (C-48/05, EU:C:2007:55, 38. és 45. pont).

³⁵ 2008. április 10-i ítélet (C-102/07, EU:C:2008:217, 37. pont).

³⁶ 2008. április 10-i adidas és adidas Benelux ítélet (C-102/07, EU:C:2008:217, 37. pont).

³⁷ 2007. szeptember 11-i ítélet (C-17/06, EU:C:2007:497, 34. pont).

73. Az említett ítélkezési gyakorlatból arra következtetek, hogy a Bíróság számára nem feltétlenül áll fenn ellentmondás egyrészt a hírnévvel rendelkező védjegy jogosultja által – a 2008/95 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséget megvalósító nemzeti rendelkezés alapján – elvileg megtámadható használat fennállása, másrészt a harmadik személy által az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt korlátra való hivatkozás között.

74. Ezért a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezését kell megvizsgálni.

2. A 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja

75. Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit és célkitűzéseit, hanem szövegkörnyezetét is figyelembe kell venni. Az uniós jogi rendelkezés keletkezéstörténete is feltárhat az értelmezés szempontjából releváns elemeket.³⁸

76. E tekintetben először is a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának és a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontjának szó szerinti összehasonlítása azt sugallja, hogy a védjegyoltalmat korábban korlátozó egyetlen használat („használja [...] a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében”) ma már a jogszerű használat több olyan lehetséges módozata közé tartozik, amely ellen a védjegyjogosult nem emelhet kifogást. A 2015/2436 irányelv 14. cikke egyrészt úgy rendelkezik, hogy az a védjegy használatára vonatkozik a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából, másrészt átveszi a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának normatív tartalmát, és azt a „különösen” kifejezéssel vezeti be.

77. Másodszor, ezt a vélekedést támasztja alá a 2015/2436 irányelvvel kapcsolatos előkészítő munka elemzése is.

78. Mindenekelőtt ugyanis a Bizottság irányelvjavaslatából kitűnik, hogy „helyénvalónak tekint[ik] a [...] korlátozásról rendelkezni *általánosságban véve* a referenciális [helyesen: említésként történő] használat tekintetében”.³⁹ A Bizottság tehát nem vélte úgy, hogy a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja csupán a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának körvonalait tisztázza vagy pontosítja. A „helyénvaló[...] rendelkezni” szavak arra utalnak, hogy az említett intézmény szándéka a védjegyoltalom olyan korlátjának bevezetésére irányul, amely általánosságban az említésként történő használatra irányul. Ezenfelül e korlát általános jellege eleve megkülönböztette azt a 89/104 és a 2008/95 irányelvekben előírt korláttól, mivel ez utóbbi korlát egyedi és ezért szűkebb hatályú.

79. Másodszor, ugyanebben az értelemben az ezen irányelvjavaslat (25) preambulumbekzdésének az említésként történő használatra utaló kezdeti megfogalmazása egyértelműbb volt, mint a 2015/2436 irányelv (27) preambulumbekzdése a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában korábban szereplő korlát hatályának kiterjesztésére

³⁸ Lásd legutóbb: 2023. június 8-i VB (Az elítélt személy távollétében történő tájékoztatása) ítélet (C-430/22 és C-468/22, EU:C:2023:458, 24. pont).

³⁹ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat (COM(2013) 162 final) (kiemelés tőlem).

irányuló szándékot illetően.⁴⁰ A (25) preambulumbekzdés kimondta, hogy „[a] jogosult [...] nem akadályozhatja meg a védjegy *általános*,⁴¹ tisztességes és becsületes, a jogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítását vagy az azokra való hivatkozást célzó használatát”.⁴²

80. Végül, azt a megállapítást, miszerint az uniós jogalkotó a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjában jelenleg előírt korlát hatályának kiszélesítésére törekedett, nem kérdőjelezi meg az előkészítő munka során felmerült vita sem.

81. Míg ugyanis a Bizottság eredeti javaslata a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjával szinte azonos megfogalmazásban tett említést arról „ha a védjegy használata – különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében – szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére”, a Parlament a jogszerű használat néhány további példájának bevezetését javasolta,⁴³ többek között, amikor a használat „azért szükséges, hogy felhívja a fogyasztók figyelmét a védjegy jogosultja által vagy az ő jóváhagyásával eladott eredeti termékek újraértékesítésére”, valamint a használat „paródia, művészi kifejezés, kritika vagy megjegyzések megtetele céljából történik”. A Tanács azonban ellenezte ezt a javaslatot.⁴⁴

82. A Bizottság végül egyetértett a Tanács álláspontjával,⁴⁵ ugyanakkor javasolta, hogy legalább részben tükrözze a Parlament álláspontját a 2015/2436 irányelv (27) preambulumbekzdésében, amely szerint „[a] védjegy harmadik felek általi használata abból a célból, hogy felhívja a fogyasztók figyelmét az eredetileg a védjegy jogosultja által vagy az ő jóváhagyásával az Unióban értékesített eredeti termékek újraértékesítésére, tisztességesnek tekintendő, feltéve, hogy a védjegyhasználatra a tisztességes ipari és kereskedelmi gyakorlattal összhangban kerül sor. A védjegy művészi kifejezés céljából való használata harmadik felek által tisztességesnek tekintendő, ha arra a tisztességes ipari és kereskedelmi gyakorlattal összhangban kerül sor. Ezt az irányelvet továbbá olyan módon kell alkalmazni, hogy biztosított legyen az alapvető jogoknak és szabadságoknak, és köztük is mindenekelőtt a véleménynyilvánítás szabadságának a teljes mértékű tiszteletben tartása.”

83. Harmadszor, a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontjához képest szűkebb hatályát a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlatának elemzése is megerősíteni látszik.

⁴⁰ A 2015/2436 irányelv (27) preambulumbekzdése, amely pontosítja az irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontjának normatív tartalmát, kimondja, hogy „[az uniós] védjegy által biztosított kizárólagos jogok nem jogosítják fel a jogosultat arra, hogy megtiltsa a megjelölések és a jelzések harmadik felek általi tisztességes, és így a tisztességes ipari és kereskedelmi gyakorlattal összhangban történő használatát. [...] A jogosult [...] nem akadályozhatja meg a védjegy annak érdekében történő tisztességes használatát, hogy az árukat vagy a szolgáltatásokat a jogosult árujaként vagy szolgáltatásaként azonosítsák, vagy azokra ekként hivatkozzanak” (kiemelés tőlem).

⁴¹ Vagy az angol változat szerint „general [...] use”.

⁴² Kiemelés tőlem.

⁴³ P7_TA(2014)0119 Az Európai Parlament 2014. február 25-i jogalkotási állásfoglalása a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról [COM(2013) 162 - C7-0088/2013 - 2013/0089(COD)], elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX%3A52014AP0119>.

⁴⁴ P7_TA(2014)0119 Az Európai Parlament 2014. február 25-i jogalkotási állásfoglalása, i. m.

⁴⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (6) bekezdése alapján a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadására vonatkozó tanácsi állásponttról (COM(2015) 588 final).

84. E tekintetben a Gillette Company és Gillette Group Finland ítéletre⁴⁶ és a Portakabin ítéletre⁴⁷ hivatkozva a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Bíróság úgy tűnik, hogy a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott korlát hatályát a termék rendeltetésének jelzéséhez szükséges használatra szűkítette.

85. A Bíróság ezekben az ítéletekben egyértelművé tette, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja hatálya alá tartozó helyzeteket azokra az esetekre kell korlátozni, amelyek e rendelkezés célkitűzésének megfelelnek. A Bíróság szerint e rendelkezés célja az, hogy lehetővé tegye a védjegyjogosult által kínált árukhoz és szolgáltatásokhoz képest kiegészítő áruk értékesítőinek és szolgáltatások nyújtóinak e védjegy használatát abból a célból, hogy a vásárlóközönséget tájékoztassák az áruik és szolgáltatásaik, valamint a védjegyjogosult áruik és szolgáltatásai között fennálló anyagi kapcsolatról.⁴⁸

86. Ezenkívül az Adam Opel ítéletben⁴⁹ a Bíróság röviden hivatkozott a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjára, és úgy ítélte meg, hogy a gyártó logójából álló védjegyek a kicsinyített autómódelleken való elhelyezésének nem az a célja, hogy a játékmódellek rendeltetését jelezze. Ebből *a contrario* arra lehet következtetni, hogy a harmadik személy termékén a rendeltetés jelzésére szolgáló védjegy elhelyezése az említett rendelkezésben előírt korlát alá eshet.

87. Ugyanígy a Bíróság úgy tűnik, hogy a BMW ítéletben⁵⁰ is úgy ítélte meg, hogy a 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a védjegyek csak a harmadik személy valamely árujának vagy szolgáltatásának rendeltetését jelző használata minősül jogszerű használatnak. A Bíróság ebben az ítéletben kimondta, hogy „a védjegy használata a nyilvánosság tájékoztatása céljából, hogy a reklámozó az e védjeggyel ellátott árukat javítja és karbantartja, [e rendelkezés] értelmében valamely szolgáltatás rendeltetését jelző használatnak minősül. A szóban forgó használat – hasonlóan a védjegy használatához azon autók azonosítására, amelyekhez egy nem eredeti pótalkatrész használható – a nyújtott szolgáltatás tárgyát képező áruk azonosítására szolgál.”⁵¹

88. Negyedszer, a jogirodalomban széles körben támogatják azt az értelmezést, hogy a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja viszonylag szűk hatályú volt a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontjához képest.

89. A 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának és a 207/2009 rendelet 12. cikke c) pontjának módosításával történő, az említésként történő használatra vonatkozó általános korlát bevezetését ugyanis a jogirodalom szerzői már a 2015/2436 irányelv és a 2015/2424 rendelet elfogadása előtt javasolták.⁵² Amint arra a jelen indítvány 78. és 79. pontjában rámutattam, az uniós jogalkotó az e szerzők által javasolt megközelítést kívánta követni. Továbbá,

⁴⁶ 2005. március 17-i ítélet (C-228/03, EU:C:2005:177).

⁴⁷ 2010. július 8-i ítélet (C-558/08, EU:C:2010:416).

⁴⁸ Lásd: 2005. március 17-i Gillette Company és Gillette Group Finland ítélet (C-228/03, EU:C:2005:177, 33. és 34. pont); 2010. július 8-i Portakabin ítélet (C-558/08, EU:C:2010:416, 64. pont).

⁴⁹ 2007. január 25-i ítélet (C-48/05, EU:C:2007:55, 39. pont).

⁵⁰ 1999. február 23-i ítélet (C-63/97, EU:C:1999:82).

⁵¹ Lásd ebben az értelemben: 1999. február 23-i BMW ítélet (C-63/97, EU:C:1999:82, 59. pont).

⁵² Lásd különösen Knaak, R., Kur, A., von Mühlendahl, A., „The Study on the Functioning of the European Trade Mark System”, *Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law Research Paper*, 12–13. szám, 2012, 15. o.: „A tanulmány általános korlátot javasol a védjegyeknek a védjegyjogosult árujára vagy szolgáltatására való utalásként történő használatára” (szabad fordítás).

ami a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdése c) pontjának és a 2015/2424 rendelet 12. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfogalmazását illeti, e szerzők azt állítják, hogy azok hatálya tágabb, mint a 2008/95 irányelv és a 207/2009 rendelet hasonló rendelkezéseinek hatálya.⁵³

90. A 2008/95 irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának szó szerinti értelmezésére és e rendelkezés keletkezéstörténetére, valamint az ítélkezési gyakorlatra és a jogirodalomra vonatkozó megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a Bíróság azt a választ adja, hogy e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a védjegy gazdasági tevékenység körében történő használata „a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából” – amelyre jelenleg a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja hivatkozik – nem tartozik az említett első rendelkezés hatálya alá, kivéve, ha az a harmadik személy valamely áruja vagy szolgáltatása rendeltetésének jelzéséhez szükséges.⁵⁴

VI. Véggövetkeztetés

91. A fentiekre tekintettel javaslom, hogy a Bíróság a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következőképpen válaszoljon:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját

a következőképpen kell értelmezni:

a védjegy gazdasági tevékenység körében történő használata „a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak ekként történő azonosítása vagy az azokra való hivatkozás céljából” – amelyre jelenleg a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja hivatkozik – nem tartozik az említett első rendelkezés hatálya alá, kivéve, ha az a harmadik személy valamely áruja vagy szolgáltatása rendeltetésének jelzéséhez szükséges.

⁵³ Lásd Kur, A., Senftleben, M., *European Trade Mark Law*, Oxford University Press, Oxford, 2017, 421. o., 6.39–6.41. pont, és 429. o., 6.62. pont.

⁵⁴ Egyértelművé kell tennem, hogy az általam javasolt válasz nem értelmezhető úgy, hogy a Buongiorno magatartása a 2015/2436 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja hatálya alá tartozna, ha ezen irányelv az alapügyben alkalmazandó lenne. Ez a megfontolás a tényállás megállapításától függ. Ezenfelül, ennek fényében, az általam javasolt válasz nem lenne hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára, mivel ez az irányelv az alapügyben az időbeli hatály miatt nem alkalmazható.